

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črensovce, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Radičovi poslanci glasovali za visoke dače.

V Beogradu v narodnoj skupščini se je v sredo, dne 29. i v četrtek 30. julija glasovalo o dvanajstlinah (začasnom proračuni). V tom predlogi finančnoga ministra so tudi točke od dače. S tem se določa, kak visoke dače moramo plačivati. Finančni minister je predložo, da se še nadale pobirajo enako visoke dače, kak zdaj ino ešče celo neštere nove (delavske dače.)

Poslanci Slovenske ljudske stranke so vsi zvün betežnoga Klekla bili v Beogradu i so glasovali proti visokim davkom. A Radičevci so vsi glasovali za dvanajstine i tak tudi za visoke davke, carine ino takse.

Opazivali smo dva prekmurška Radičova poslanca Tiszaja ino Hrupiča, kak bota glasovala. I oba sta glasno zaviknila „za.“ Tudi Radičov slovenski poslanec Kelemina pa Pucelj se nesta sramovala glasivati za davke.

Poslanci Slovenske ljudske stranke so Radičevce opominoli. Zakaj vi tak glasujete? Ve vas Prekmurci neso zato v lili, da bi glasovali vi za dače.

A Radičovci so se izgovarjali, da so v Radičovej vladi i da morajo tak glasivati.

Zdaj vidite vi Prekmurci, ki ste bili tak nesrečni, da ste dali 8. februara volilne kruglice Radiči, kakše „dobrote“ vam Radičevi poslanci v Beogradu oskrbijo.

Radičevci vse bogajo, ka njim velesrbi komandirajo.

Što čte to v „Novinah,“ naj to novico pove še drugim, da bo narod znao, kakši zapeljivci so Radičevci.

Fr. Žebot
nar. poslanec.

Zgodovina iz Martinišča.

Nedavno smo v spisi pod tem naslovom obečali, ka ešče kaj napišemo od našega dragoga Martinišča.

Najprle moremo z velikim veseljom povedati, ka nam je dober Bog v tom pretečenom leti skazao jako dosta dobrot. Prva dobrota je bila lepo zdravje. Vsi gojenci so bili zdravi kak ribe. Vmes je že kaj maloga prišlo, nego tak, ka bi dolgo i nevarno bio što betežen, je ne bilo. Ešče takši so postali bole trdni v zdravju, ki so prle doma meli kakši beteg. Brezi posebne bolniške sobe v zavodi žmetno. Bog je vido, ka takše sobe nemamo zato nam je pa dao zdravje.

Druga dobrota je blagoslov pri živeži. Začnoti v jesen, med štirami golimi stenami, gde je niti žlice ne bilo, potem niti zrnca pri-

povati na svojem i poleg toga preživeti do 50 ljudi, to vsaki lejko razmi, ka je ne bilo brezi posebnoga božega blagoslova. Istina, ka smo precu dobili po občinjaj, pa tudi dijaki so plačivali v penezaj i živeži, nego vse to je ne bilo tak dosta. Či vse preračunamo tak po srednjoj ceni, nas je vsaki dijak na mesec koštao 500 Dinarov! Telko je pa nieden ne plačivao. Mesečnina je bila različna, nego tudi tisti, ki je plačivao največ, more praviti, ka njemi je Martinišče dosta šenkalo. Zato bogatejši, ki so po pravici malo več plačivali kak siromaškejši, nemrejo pa nesmijo praviti: Ja, zakaj pa jaz plačam več kak te ali oni! Vsaki naj razmi, ka iz zraka nemremo živeti. Tudi vsaki naj zna, ka od tiste šume, štera se nabira za zidanje Martinišča niti ednoga dinara nesmimo potrošiti za zdržavanje dijakov, ar ovak nikdar nemo vidili Martinišča. Počasi moremo priti do toga, ka bomo meli par plügov svoje zemle z malim gospodarstvom, ka nede trbelo vsega kupiti ali prositi. Zdaj kupujemo zabiö, mleko, zrnje itd.

Tretja velka dobrota je bila veselje, zadovolnost med gojenci. Kelko spevanja, larnanja so mogli poslušati potrpežlivi Sobočanci! Kelko skakanja, naganjanja, lovljenja se je zvršilo na našem dvorišči, to zna samo tisti, ki je vido. Niti edna travica je ne mogla zrasti. Istina, ka se je pri tom dosta podplatov znicalo, da pa smo se držali toga, ka pravi latinski pregovor: V zdravom telu je zdrav duh. Potem pa tudi toga, kak je pravo Don Bosko. On je pravo, ka je dosta bole, či gojenec trga podplate pri skakanji, kak pa či zavolo betega mora trgati prte na posteli. Mladi človek je pun življenja. Komaj čaka, ka se malo naskače. Po veselom zabavanju je bole zdrav, se ležej vči, je bole miren, tečnejše jej pa sladkejše spi. Ka pa žčete več?

Da so pa naši gojenci bili veseli od zvüna, je zato, ar so bili veseli v srci. Bili so v milošči božoj, meli so merno dušnovost pa čisto srce. Brezi toga človek nemre biti istinsko veseli. Naj se dela kakšte veseloga, či ma pekočo dušnovost zavolo greha, to je zaman, ne je pravo veselje, ar nemre biti. To velko notranje veselje jim je prinesla vsakdenešnja sv. meša, sv. obhajilo, k šteromi so zvekšega vsaki den pristopali, gosta sv. spoved, redne molitvi, čtenje lepih knig, opomini predstojnikov itd. Ravno to duševno veselje je pomagalo, ka so pri včenjej zvekšega dobro napredivali.

Novo šolsko leto je v božoj roki. Komaj polovico na novo priglašeni dijakov bomo mogli vzeti notri.

Mi nemremo pomagati či prostora za vse nega. Prvi majo pravico tisti, ki so bili lani, či ščejo, potem novi. Čiravno mamó samo tiste

prostore kak lani, bomo gledali na to, ka spravimo nikelko več dijakov, mogoče do 50. Drugi si bodo mogli iskati stanovanje ali zdmi hoditi.

Za vse potrebno se že skrbimo. Fali nam pa to i ono. Tak n. pr. posteli (šampeti). Či što ma kakšo menšo šampet pa je ne nūca, prosimo, da nam jo podari ali posodi za to leto. Pri ništernih hižah ne vejo kam s pohištvo. Zdaj je prilika prebrati i napraviti si prostor. Tudi harmonij bi jako nūcali ali kakše druge štrumente, n. pr. gosli, klarinete, tamburico itd. Sploh pa se s hvaležnostjov sprejme vse n. pr. prte, platno, perje, vanklše itd. Lani smo dobili 2 praseti, kokoši, zavee. Zdaj mamó za takše ešče več prostora. Za drva smo dali lani sedemjezero dinarov. Či nam što kaj drv podari, nam s tem dosta pomore. Na gorickom so takši kmetje, ki majo dosta drv. Največ pa vüpamo dobiti živeža. Te dni začnemo pobirati žito i pšenico po vseh občinah pri vsaksoj hiži. Tö je pa dvojno nabiranje. Prvo za vzdržavanje dijakov v tom leti; drugo pa se oda i penezi se ponūcajo za zidanje Martinišča na sprotoletje. Iz hvaležnosti, ka vam je Bog dao tak dosta zrnja, bōdite radodarni. Velko delo nas čaka. Bog to delo od vas šče zato pa vsi naprej.

NEDELA

XI. po Risalaj. Evang. sv. Marka 7. 31-37. — Vse je prav včino; glühim je dao čüti i nemim govorit.

Kristuš svoje bože moči, svoje vsemogočnosti ne oznanjao samo z rečmi, nego jo je tudi z djanji potrjüvao. Delao je čüde i ti so bile najbolše svedočanstvo, da je v istini Bog. Ljudje so ga zavolo njih občüdivali i spoznavali so, da ne navaden človek, nego je nekaj višjega, mogoče prorok, ali celo več, mogoče sam Bog. Gdā je zbüjao mrtve, vračo betežne: dajao vid slepim, glühim odpirao vüha, nemim razvezüvao jezik, gda je čisto gobave, vračo plantave, so Židovje spoznali, da ivršava boža dela, da je Bog.

Gospod je ravno s svojimi čüdami najbolje zbüjao vero, zavüpanje i lübezen do sebe. Sv. Janoš evangelist na priliko pravi: Vnogo Židovov teda, ki so bili prišli k Mariji i Marti i so videli, ka je včino Jezuš (da je zbüdo Lazara, op.), je v njega vervalo*. Na drugom mestu pa pravi: „To je včino Jezuš kak začetek čüdežov v Kani galilejskoj, i je razodeo svoje veličastvo: i njegovu Vučeniki so v njemi vervali“

(Zveličar pa ne le sam delao čüdežov. To oblast je dao tudi svojim apoštolom. O tom

Novi svet.

Spisao: I. Szklai.

Iz vogrščine prestavo Fr. Kolenc.

Naprej je vzeo Marijinö svetinjo. Küšno jo je. I krčevito vklüpstiskajoč prste, je začno moliti s trepetajočim glasom zmešano molitev.

Nevarnost je tü. Čüti. Ne samo zato, ar je te stari lisjak govoro onjoj. Ne. Čüti z živahnov občütlivostjov nagona. Mitvaški duh vihera je to. Morje tüll, kak lačna šakala, ki voha svoj plen. Nesrečo nepovedüjoče fice kričijo; na dimnikaj, na vrhaj jamborov se prikažejo preminevajoči plameni, plamenice morskoga pogreba.

— Ne bom vas moto. Ne bom vam stopao na pot. — Je pravo marinar. — Ka sem pravo, sem sebi pravo. Što verje, naj verje; neščem vas pokvariti v veri. Vsi so betežni, šteri so tü. Betežnik se tudi v slamnato bilko lovi. Tudi tisti, ki se potapla. Samo molite.

— Ne govorite več! — Je zakričao na njega Elemér. — Zadosta je bilo. Vi ste obrnoli

na nas boži srd.

— Dobro, dobro. Na ladji vsigdar iščejo grešnika. Od Jónaša naprej znamo. Tudi prle so delati tak. Znam. Marinar sem bio.

Elemér več ne poslušao na zmešani govor pokvarjenoga človeka, šteri ga že ne čemerio v nevarnom hipi s svojim norčarjenjom, nego ga je napuno z razjedajočov žalostjov i bolestjov. Če bi Sodoma smilenje dobila za 10 pravičnih, ali zdaj ne trbe vesnoti pravičnim zavolo ednoga hüdobnoga? Ali jih je na ladji mogoče tudi več hüdobnih? Mogoče zadosta. Saj vnogi širijo gift teh rüšečih misli, jih pösejajo v slabe düše, štere, kak od kužnih klic, zbetežajo, njüvö mlado življenje ovehne, vmerje.

Čüo je zadosta takšega v vrvenji velkoga varaša, gde se pomeša v naraščajoč küp cvetni prah i nikajvrednih rastlin seme, zlato i smeti.

Njegove proste pameti pa neso zmešala obečanja praznoga, püstoğa modrüvanja, štera se ne spunijo, se nemrejo spuniti.

Prost je bio od letanja, ne lübo, celo sovražo je povečavanje, poganjanje za praznimi

zvünanjostmi, slepilno svetlikanje, norosti šatring: nad vsem tem pa se blešči prava vera, svetloba sunca, štera ne zgübi svojega bistva, moči, lepote, štera se ne prelomi na zeleno — marmornatoj gladini z žabjimi slinami napunjenoj močvari.

V božoj roki je. Naj njemi vgasne življenje, če je tak, da je prišlo do konca. Naj za vsigdar vgasne tisto hrepenenje, tiste vüpe, s šterimi se je podao na pet.

Tak se je moralo zgoditi.

Sirmaška sestrica.

Začütila je, da ga več ne bo videla. Zato ga je štela zadržati. Zato je jokala za njega. Slutnja njoj je istino šepetala.

Ka pa bi tudi bilo s sveta, če bi se vsi strašili od slabih slutenj, štere telkokrat ndrijo, se telkokrat izkažejo za prazen strah.

Ne smili se sam sebi. Ne njemi žao za vtaplajoče velke senje. Tiste so itak samo meglā, dim brez njega. Pogübijjo se z njim vred. Njegovo delo prevzeme drugi. Je za to dosta ljudi. (Dale.)

nam poroča evangelist Luka: „Pozvao pa je dvanajstere i jim je dao moč i oblast prek vse hüdiče, i da vračijo betega.“ Apoštoli so se te oblasti tüdi zavedali i jo zvršavali. Peter, poglavar apostofov je z vsov odločnostjov zapovedavao betegom, da so ljudje zapuščali. „V imeni Jezusa Kristuša Nazareškoga vstani i hodi“ — je zapovedao plantavomi — kak čtemo v „Djanji apostofov — pred cerkvenimi dverami. Kakše čüdeže pa je delao sv. Paveo, apoštol narodov! Vsi tej pa so se godili v imeni Jezusovom i v svedočanstvo njegovoga božanstva.)

Zavclo čüde so vervali krščeniki v Jezusa i vera prvih Kristušovih privržencov je bila živa. Zakaj pa naša ne? Ali se re godijo tüdi zdaj čüde? Ali ne eden največjih čüd vstanovitev Oltarskoga svestva? Ali nam je mogeo dati Jezuš še kaj več, kak to, da bo med nami prebivao do konca sveta? Ne več ne mogeo dati. I samo to bi zadostüvalo, da bi bili v veri trdni kak pečina.

O da bi že ednok spregledali i živo vervali to je živel po svojoj veri!

Glasi.

Slovenska Krajina.

Vojacje z svetovne vojne! Iz cele Slovenije idejo bivši vojacje na Brezje 29-ga avgusta t. l. Tam bo slovesnost 30-ga avgusta za vse. Cerkev na Brezjah je glasovito, največše romarsko mesto na čast bl. D. Mariji v Sloveniji. Leži na jako lepom kraju. Ta hodijo vnoge jezere ljudi vsako leto. Vojacje, ki ščete iti, si kúpíte cele karte do Brezja, pa oprosite železnice včasí naj vam na njo odari mokro pečat (moker žig). Tam pa dobite legitimacijo, ka te lahko z istov šli nazaj. Pot je ta Ormož-Pragersko-Zidani most-Ljubljana-Otoče. Od Otóč je pol vüre iti na breg pa je tam. Kde med potjov stopite z vlaka, pazite ka karte ne date z rok, ovači nemrete z njov domo. Cela pot košta približno 200 Dinarov. Ki šče iti se lahko priglasí pri podpisanom. — Ivan Baša pleb. v Bogojini.

Letos je pö Sloveniji malo jabok, zato je že zdaj veliko spitanje po jabokaj. Neštérni trgovci že hodijo okrog po našem kraju, kde mamó hvala Bogi letos dosta sadja i ščejo že naprej kúpüvati. Gospodari pazite, lepo pobirajte sad, malo počakajte ž njimi, ar bo tak cena za sadje precí velka.

Franciškani v Varaždini odprejo s septembrom svojo privatno gimnazijo, prve štiri razrede. Gojenci, štéri ščejo postati Franciškani ne bodo več hodili v varoško gimnazijo, nego bodo meli vse v kloštri. Če bi što steo iti k franciškonom v Varaždin naj vlóži prošnja na te atres: Predstojništvo franjevačkog samostana, Varaždin.

Beltinci. Tü se je vršio minóči tjeđen nabor. Okoliške vesi so zdaj poslale v Beltince svoje dečke, ne kak dozdej v Lendavo, ar je v Beltince dosta bliže. Po gostilnah je bilo prepovedano točiti alkoholne pijače do 10 vöre.

Je vse mogoče?! „Mörszka Krajina“ pod tem naslovom napada v dvema člankoma „Jutro“ demokratske novine, ar so te zahtevale, ka se poleg „Szabadsága“ naj tüdi „Krajina“ ustavi. Naivna „Krajina“ pravi, ka je „Jutro“ zato piše proti njoj, ar je ona razkrivala demokratsko korupcijo. Mi Krajini privoščimo to veselje, ka si domišlüje, povemo joj pa tüdi, ka je nekda ona tüdi pisala za to demokratsko stranko, pri štéroj je tüdi kandidirao njeni lastnik i urednik g. Kühar.

„Z zadovolščinov pozdraviamo sporazum“... pravi „M. Krajina“ naimre mi Prekmurci. Mi znamo, ka smó Prekmurci dozdej nikak ne pozdravili sporazum, ar v sporazum, štéroga sklepa Radič, nemremo vervati, i tüdi ne v sporazum, ki se sklepa brez Slovincov. Radičov sporazum pozdravla „Krajina“ i g. Kühar. Pa znate zakaj? G. Kühar to ne prizna odkrito i javno, ali iz člankov v „Krajini“ se opazüje, ka začne pihati tam drügi veter, tam od Zagorja. Ešče samo malo pa bo „M Krajina“ postala vneto glasilo Radičöve partaje i politike.

Črenovci. Kak smo že dnes tjeđen poročali, so nas minolo nedelo obiskali preč. g. Kazimir Zakrajšek, župnik slovenske fare v Chicagi. Imenovani, štéri, kak so sami pravili, so že 19. let v Ameriki, so prišli v svojo staro domovino i so prinesli pozdrave od naših Amerikancov. Na svojem potüvanji po Sloveniji, so prišli tüdi v Črenovce, kama so prinesli po-

zdrave naših Amerikancov. V nedelo so zajtra meli sv. mešo i na to so sprejemali ljudi, štérin so poročali od njihovih, ki so v Ameriki. Ljudje so se kar rivali okóli njih, vsakši bi rad zvedo kaj od svojih, ali jim pa kaj poročao. Pred velkov mešov so meli predgo, štéra je bila tak ginliva, ka so ljudje jokali glasno. Najpre so nam sporočili pozdrave od vseh naših, ki so tam, v Chicagi njihovi farniki. Naši so jih tam obiskali i jim izročili prav prisrčne poždrave, štere naj oni izročijo tü doma. Naših Prekmurcov je v njihovej fari polovica vseh faranov, največ je pa ravno iz črensovke fare. Pravili so, ka so dobri farani, dobri krščeniki i dobri Slovenci. So pa tüdi, ki so zašli na kriva pota, ki so že dugo v Ameriki i so tam pozabili na svojo domovino, na svoje domače i so se odtüjili tüdi Cerkvi. Zato pa skrbijo oni s vsov možjov, da se naši Slovenci zbirajo tam okrog svoje cerkvice kak edna družina. Nadale pripomagajo našim ljudem k tomi, ka ostanejo verni Slovenci, krščanske novine tak amerikanske, kak naše domače, zato so priporočali vsem naj pišejö svojim, ka si naročijo „Novine“, „M. List“, „Ave Marija“ itd. Ar so naši tam strašno veseli, če kaj zvedijo iz domačih krajov. Priporočali so tüdi, ka se naj vsakši Slovenec vpiše v kakše društvo, štéro nüdi ljudem lepo priliko, da se lahko večkrat zbirajo. K tomi so pozivali vse, ka se tesno oklenejo svoje slovenske cerkvi. Ljudje so z velikim zanimanjem poslušali, ki so prišli vküp ne samó z naše fare, nego iz vseh sosednih far. Mi se tem potom zahvaljümo g. župniki na njihovih trüdih, naše ljudi pa pozivamo, ka bodo vsi radi zahajali v slovensko cerkev, ka to njihovi domači tüdi želežo.

MALO POSESTVO ODDALJENO

od Gor. Radgone eno pro pri okrajni cesti v zelo milem okraju, aronirano 8 do 12 orálov površja in s'cer: največ travniki, velik sadovnjak, šuma, zidana hiša, hlev, šupa pokrito z opeko v bližini veleposestva se po ugodnoj ceni proda. — Pojasnila pri gosp. FISCHER, Plitvički vih pri Gor. Radgoni.

15 plügov zemle

„Ivankovci“ se včasí proda. Pozvedi se v tiskarni v Dolnji Lendavi. *36*

15 hold föld

az Ivankóci földekböl azonnal eladó. Bővebbet a nyomdában D. Lendaván.

Pristopite

k novoustanovlenoj „MLINSKOJ ZADRUGI“ na Razkriži.

Priglasite se lahko vsakši den.

Delež je 1000 dinarov, štéri se lahko plačüje tüdi na rate. *40*

„MLINSKA ZADRUGA“ (bivši Kumparičov mlin) Razkriž.

Izvozna klavnica
JOŽEFA BENKO
Mur. Sobota v Križevcih
Prekmurje.

Gospodarska poslopja
so krita s salonitom.

Samo s SALONITOM pokrivajte hiše, ker je salonit sedaj najboljše pokrivalo! Je lahek, trpežen, kljubuje z vsakim veharom, negorljiv, nikoli ni potreben, poprave in je vsled tega tüdi najcenejši. Večletno jamčenje! Skladišče: ČEH & GASPAR, mešana trgovina in s stavbenom materijalom Murska Sobota. Ravnotam se dobivajo tüdi potrebna pojasnila.

J. MOČNIK

v M. Soboti

priporoča vsem interesentom svoje bogato skladišče

nagrobni
spomenikov

od 600 Din naprej. Prevzeme vsa v to stroko spadajoča dela.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA

plača najbolje dolarje

in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Prodaja hiš. V D. Lendavi

se proda hiša št. 80. prek cerkvi, s prostori za 2 trgovini.

V Spodnji ulici v D. Lendavi se včasí odda hiša št. 218.

Ravnotam je na prodaj gospodarsko poslopje (stari mlin) v Mlinski ulici z ednim plügom sadovnjaka, 30 plügov zemle v bližini varoša pa se da z rende. — Bole se pozvedi v tiskarni v Dolnji Lendavi.

Házeladás. Dol. Lendaván

a templommal szemben a 80. számú ház, mely 2 üzlethelyiséggel bir, azonnal eladó.

Az Alsóutcában 218. sz. ház 2 lakással azonnal eladó.

A malomutcában lévő gazdasági épület (régí malomház) egy hold gyümölcsössel azonnal eladó, ugyszintén 30 hold föld a város közelében bérbeadó. — Bővebbet a nyomdában Dolnja Lendaván.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.